

Socialnämndens yttrande över betänkandet Arbetslöshetsförsäkringen vid störning, kris (SOU 2024:49)

Skellefteå kommun har fått betänkandet Arbetslöshetsförsäkringen vid störning, kris eller krig per remiss. Socialnämndens avger följande yttrande.

Sammanfattning

Socialnämnden tillstyrker förslagen utifrån nämndens perspektiv med ansvar för att hantera ansökan och betala ut försörjningsstöd. Vid en störning eller kris kan även socialnämndens verksamheter vara utsatta för påfrestningar vilket skulle innebära att en tillströmning av nya ansökningar om försörjningsstöd belastar en redan ansträngd verksamhet. Om arbetslöshetskassor är förhindrade att betala ut arbetslöshetsersättning innebär det kostnader i form av utbetalning av själva stödet, kostnad för utredning om rätten till stöd och kostnad för utredning om ett eventuellt återkrav av stödet. Dessa åtgärder skulle även ta mycket personalresurser i anspråk.

Socialnämndens verksamheter är till stor del samhällsviktiga och nämnden planerar och förbereder sig därför för att kunna upprätthålla sin verksamhet även vid störningar, kriser eller i yttersta fall vid krig. Det är skäligt att kunna förvänta sig att även andra verksamheter som har stor inverkan på enskildas livssituation ska göra samma sak. Socialnämnden anser att det merarbete som förslagen om preliminär arbetslöshetsersättning samt bestämmelser om systematiskt beredskapsarbete skulle innebära för arbetslöshetskassorna är proportionellt sett till de utmaningar som socialnämnden annars skulle kunna komma att stå inför vid förhinder av utbetalning av arbetslöshetsersättning.

Synpunkter på förslagen i utredningen

Socialnämnden tillstyrker förslagen utifrån nämndens perspektiv med ansvar för att hantera ansökan och betala ut försörjningsstöd.

Precis som utredningen konstaterar kan kommunen komma att betala ut försörjningsstöd till enskilda om arbetslöshetskassorna blir förhindrade att betala ut arbetslöshetsersättning vid en störning, kris eller i yttersta fall krig. Socialnämnden har ett brett uppdrag även vid normala omständigheter och möter många människor som behöver stöd och hjälp i sin vardag. Människor som redan lever i utsatthet kan ofta drabbas hårdare vid störningar i samhället, och det kan kännas naturligt att vända sig till socialnämnden som man redan har en relation till. Vid händelser som större samhällsstörningar, kriser och i

SKELLEFTEÅ KOMMUN

yttersta fall vid högsta beredskap och krig är det därför troligt att socialnämnden redan upplever ett större tryck än vanligt på sina verksamheter.

Om arbetslöshetskassor inte har möjlighet att betala ut ersättning och de drabbade enskilda vänder sig till kommunen för att ansöka om försörjningsstöd innebär det flera belastande omständigheter för kommunen. Dels innebär utbetalningar av försörjningsstöd direkta kostnader, dels innebär hanteringen av ansökan att socialnämnden måste starta en utredning för att undersöka om den enskilde har rätt till försörjningsstöd. Eftersom det sannolikt inte är personer som är aktuella hos socialnämnden för försörjningsstöd sedan tidigare krävs det en fullskalig utredning. Eftersom försörjningsstöd i dessa fall i regel skulle beviljas med anledning av den försenade arbetslöshetsersättningen skulle även en återkravsutredning initieras i varje fall, vilket innebär användning av ytterligare utredningsresurser. Utöver kostnaden för utredningarna medför det därmed en stor användning av personalresurser och en ökad belastning på verksamheten.

Om störningen eller krisen är mer omfattande och inte direkt riktad mot arbetslöshetskassorna kommer även socialnämndens verksamhet potentiellt vara utsatt för påfrestningar. Till exempel skulle en ny pandemi återigen påverka socialnämndens verksamhet i stor omfattning. Socialnämndens verksamheter är samhällsviktiga verksamheter i stor utsträckning. Det innebär att socialnämnden enligt ansvarsprincipen måste planera och förbereda sig för att kunna upprätthålla sin verksamhet även vid störningar, kriser eller i yttersta fall vid krig. Det är skäligen att kunna förvänta sig att även andra verksamheter som har stor inverkan på enskildas livssituation ska göra samma sak. Detta både ur den enskildes perspektiv, men även ur kommunernas perspektiv med tanke på kommunernas yttersta ansvar. De ansträngningar som kan leda till att färre behöver söka hjälp och stöd hos socialnämnden för sin försörjning är ur den synvinkeln berättigade.

Socialnämnden anser att det merarbete som förslagen om preliminär arbetslöshetsersättning samt bestämmelser om systematiskt beredskapsarbete skulle innebära för arbetslöshetskassorna är proportionellt sett till de utmaningar som socialnämnden annars skulle kunna komma att stå inför vid förhinder av utbetalning av arbetslöshetsersättning.